

Knjižnica
slepih in slabovidnih
Minke Skaberne

Osrednje območne knjižnice

ZVEZA DRUŠTEV SLEPIH
IN SLABOVIDNIH SLOVENIJE
1000 Ljubljana, Groharjeva 2

Inkluzivnost splošnih knjižnic: Dostopnost knjižničnega prostora

17. maj 2022, od 9.00 do 14.00

**Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto in Knjižnica slepih in slabovidnih Minke
Skaberne
videokonferenčna platforma ZOOM**

Program

- 9.00–9.30 **Katarina Černe**, Knjižnica slepih in slabovidnih Minke Skaberne: Projekt Blinda
- 9.30–10.30 **Andreja Albreht**, Zavod DOSTOP: Dostopnost knjižnic – med zakonodajo in prakso
- 10.30–11:00 **Igor Miljavec**, Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica: Sodelovanje Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Nova Gorica s Knjižnico Cirila Kosmača Tolmin, Goriško knjižnico Franceta Bevka, Lavričevo knjižnico Ajdovščina, Mestno knjižnico in čitalnico Idrija ter Zavodom DOSTOP
- 11.00–11.30 Odmor
- 11.30–12.00 **Urša Valič**, Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, ACCESSCULT: Inovativne visokošolske izobraževalne vsebine za doseganje dostopnosti do kulturne dediščine za vse
- 12.00–12.30 **Andreja Hari**, Narodna in univerzitetna knjižnica, Projekt EODOPEN in odpiranje dostopa do digitaliziranega gradiva
- 12.30–13.00 **Anja Rebolj**, Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto, Dostopnost fizičnega knjižničnega prostora: rezultati raziskave med splošnimi knjižnicami iz leta 2021
- 13.00–13.30 **Petra Kovič**, Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto, Inkluzivna kultura: pot do knjižnice kot univerzalnega prostora
- 13.30– Zaključki

O prispevkih in njihovih avtorjih

Predstavitev projekta Blinda, Katarina Černe (Knjižnica slepih in slabovidnih Minke Skaberne)

Blinda je projekt osmih partnerskih organizacij iz Slovenije, Nemčije in Hrvaške. Namen projekta je razviti tehnologijo, ki bo slepim in slabovidnim osebam omogočala enostaven dostop do zvočnih knjig in drugih zvočnih vsebin preko mobilne aplikacije Blinda, v skladu z Marakeško pogodbo.

KATARINA ČERNE je zaposlena na Zvezi društev slepih in slabovidnih kot bibliotekarka in dela v Knjižnici slepih in slabovidnih Minke Skaberne.

Dostopnost knjižnic – med zakonodajo in prakso, Andreja Albreht (Zavod DOSTOP)

Predavateljica bo predstavila, kakšne so zakonske zahteve glede dostopnosti, ki jih morajo upoštevati upravljavci knjižnic ter kako jim zadostiti v praksi. Kako to zagotoviti v stavbah, ki so pogosto starejšega datuma in je v njih popolne prilagoditve težko doseči? Na kaj je treba biti pozoren pri prenovah ali gradnjah prizidkov? Kako doseči dostopnost za vse, koliko posebnih prilagoditev za slepe in slabovidne je potrebno upoštevati in kako so prostor, informacije in dostopna storitev med seboj povezani? Prikazala bo najpogostejše napake pri zagotavljanju dostopnosti in kako se jim lahko izognemo.

ANDREJA ALBREHT se od konca študija krajinske arhitekture poglobljeno ukvarja s prilagajanjem prostora, informacij in storitev za ljudi s funkcionalnimi oviranostmi. Od leta 2014 je soustanoviteljica in direktorica Zavoda DOSTOP, strokovne ustanove, ki se ukvarja s širokim področjem dostopnosti in univerzalnega oblikovanja. Napisala je več publikacij na temo dostopnosti in sodeluje v strokovnih skupinah s tega področja. Poleg tega je tudi članica organizacije IAAP (International Association of Accessibility Professionals) z mednarodno licenco svetovalcev za dostopnost ICAC-BE.

Njena glavna področja dela so: univerzalna graditev in raba objektov (pregledi načrtov, strokovne presoje dostopnosti, svetovanje projektantom, priprava strateških in akcijskih načrtov dostopnosti), dostopnost informacij (dostopni usmerjevalni sistemi, zvočne in tipne informacije, celostne prilagoditve razstav in turistične ponudbe), dostopnost storitev (izobraževalne delavnice za ponudnike storitev, izobraževanja za projektante, prilagoditve storitev).

Sodelovanje Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Nova Gorica s Knjižnico Cirila Kosmača Tolmin, Goriško knjižnico Franceta Bevka, Lavričevo knjižnico Ajdovščina, Mestno knjižnico in čitalnico Idrija ter Zavodom DOSTOP, Igor Miljavec (Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica)

Avtor prispevka se bo navezal na predhodnico ter obravnaval tematiko z uporabniškega vidika. Pri tem bo predstavil sodelovanje s knjižnicami na severnem Primorskem in Zavodom DOSTOP.

IGOR MILJAVEC je predsednik Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Nova Gorica.

ACCESSCULT: Inovativne visokošolske izobraževalne vsebine za doseganje dostopnosti do kulturne dediščine za vse, dr. Urša Valič (Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani)

Univerza v Ljubljani je septembra 2020 vstopila v partnerstvo različnih organizacij iz petih držav (univerz, organizacij oseb z invalidnostjo/hendikepom in kulturnih inštitucij) pri izvedbi evropskega projekta Erasmus+ z naslovom *ACCESSCULT: Inovativne visokošolske izobraževalne vsebine za doseganje dostopnosti kulturne dediščine za vse*. Namen projekta je pripraviti izobraževalne vsebine o dostopnosti do kulturne dediščine za strokovnjake s področja kulture in za študente kot bodoče strokovnjake. Ko govorimo o kulturni dediščini, imamo čestokrat v mislih muzeje, historične znamenitosti in spomenike, a vendar pozabljamo, da so kulturna dediščina tudi knjižnice in v njih shranjeno gradivo.

Sodelavci projekta menimo, da je dostopnost kulturne dediščine zelo pomembna, saj skoraj 25 % evropske populacije predstavljajo osebe z eno ali več oblikami invalidnosti/hendikepa, področje kulture in ustvarjalnosti pa ob podpori turizma omogoča preživetje številnim Evropejcem in Evropejkam. Zavedamo se, da je dostopnost do kulturne dediščine pomembna družbeno-kulturna kot tudi ekonomska tema, ki bo potrebovala več pozornosti v procesu izobraževanja prihodnjih generacij. Slovenija je leta 2008 ratificirala *Konvencijo združenih narodov o pravicah oseb z invalidnostjo*, ki v 30. členu nagovarja sodelovanje oseb z invalidnostjo/hendikepom na področju kulture. V Sloveniji je bil leta 2010 sprejet *Zakon o izenačevanju možnosti invalidov*, ki v 15. členu govori tudi o dostopnosti kulturnih dobrin osebam z invalidnostjo/hendikepom in zagotavljanju možnosti za lastno ustvarjalnost. Ravno vstop oseb z invalidnostjo/hendikepom na področje soustvarjanja kulturnih vsebin je pomemben vidik, ki ne samo, da omogoča fizično dostopnost do prostorov kulturne dediščine in bogati interpretacijo kulturne dediščine, temveč tudi pripomore k boljši družbeni inkluziji.

V prispevku bo avtorica poleg osnovnih izhodišč participativne paradigme predstavila tudi primere dobrih praks sodelovanja s pripadniki ranljivih skupin oziroma z osebami z invalidnostjo / hendikepom pri pripravi dostopnosti kulturne dediščine.

dr. URŠA VALIČ je etnologinja in kulturna antropologinja, deloma zaposlena na evropskem projektu *ACCESSCULT* na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, deloma kot samostojna podjetnica na področju raziskovanja, izobraževanja in kulture. Med leti 2013 in 2015 je bila zaposlena v Slovenskem etnografskem muzeju in Muzeju novejšje zgodovine Slovenije na evropskem projektu *Dostopnost do kulturne dediščine ranljivim skupinam*. Leta 2017 je pridobila mednarodno raziskovalno rezidenco v Muzeju sodobne umetnosti Romunije v Bukarešti, kjer je izvajala lasten raziskovalno-akcijski projekt na področju dostopnosti muzeja. Svetovala je pri oblikovanju konceptov dostopnosti kulturnih vsebin pri pripravi druge prijavnice knjige za *Evropsko prestolnico kulture 2025 Nova Gorica – Gorica*. Je tudi oseba z invalidnostjo/hendikepom. Med leti 2010 in 2011 je bila izvoljena v komisijo za ženske pri Evropskem invalidskem forumu v Bruslju.

Projekt EODOPEN: Dostavne oblike digitaliziranega gradiva za posebne namene, Andreja Hari (Narodna in univerzitetna knjižnica)

Digitalizacija knjižnih zbirk je za marsikatero knjižnico še vedno dokaj novo področje, vendar hkrati tudi eno najpomembnejših v današnjem času, saj vedno bolj postaja nuja. Vedno več uporabnikov želi do

gradiva dostopati preko oddaljenega dostopa, kjerkoli in kadarkoli, hkrati pa je naša naloga, da se jim omogoča uporabnost gradiva, kot tudi kakovostna izkušnja pri njegovi rabi. Ravno proces digitalizacije in raba različnih dostopnih formatov (PDF, EPUB itd.) sta tista elementa, ki pomembno vplivata na to, kako bodo vsebine digitaliziranih gradiv omogočene vsem uporabnikom na enak način, kot to omogoča tiskana publikacija. Pri projektu EODOPEN raziskujemo možnosti, ki bi čim širše omogočale dostop do digitaliziranih vsebin, s poudarkom na uporabnikih mobilnih naprav ter slepih in slabovidnih uporabnikov. Predstavitev obsega informacije o projektu, dostopnosti gradiva, postopkih digitalizacije gradiva in testni vzorec digitaliziranih vsebin v formatu EPUB.

ANDREJA HARI je magistrica bibliotekarstva, ki se tako strokovno kot osebno zanima za področje elektronskega založništva ter dostopnosti digitaliziranih in izvorno digitalnih publikacij za vsakogar. Med leti 2015 in 2020 je sodelovala s Knjižnico slepih in slabovidnih Minke Skaberne, kjer se je pretežno ukvarjala s prilagajanjem gradiva slepim in slabovidnim v elektronsko obliko. Trenutno je zaposlena na projektu EODOPEN (E-knjige po naročilu: odpiranje dostopa evropskim uporabnikom spleta), ki ga izvaja Narodna in univerzitetna knjižnica. V sklopu delovnih nalog si prizadeva za ozaveščanje in širjenje aktualnih praks tako na področju digitalizacije kot tudi omogočanju dostopa do elektronskega gradiva slepim in slabovidnim.

Dostopnost fizičnega knjižničnega prostora: rezultati raziskave med splošnimi knjižnicami iz leta 2021, Anja Rebolj (Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto)

V letu 2021 smo izvedli spletno pisno anketno raziskavo med slovenskimi splošnimi knjižnicami, da bi osvetlili uresničevanje načela dostopnosti splošnih knjižnic pri delu s seniorji v splošnih knjižnicah. Z upoštevanjem heterogenosti ciljne skupine so rezultati te raziskave povedni tudi za druge ciljne skupine knjižničnih uporabnikov. V prispevku bo predstavljen tisti del raziskave, ki obravnava fizični dostop (do) knjižničnega prostora.

ANJA REBOLJ, *dr. phil.*, Nemčija, bibliotekarka, je od leta 2020 zaposlena v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto v Službi za izvajanje območne dejavnosti in razvoj. Je regijska urednica spletnega portala Kamra, sodeluje pri domoznanski in razvojni dejavnosti knjižnice.

Inkluzivna kultura: pot do knjižnice kot univerzalnega prostora, Petra Kovič (Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto)

Zaposleni v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto aktivno delujemo na širšem kulturnem področju, skrbimo za razvoj bralne kulture, promocijo branja, vseživljenjsko učenje in s svojimi neformalnimi izobraževalnimi programi skrbimo za vključevanje ranljivih skupin prebivalcev ter jim nudimo pomoč in podporo pri formalnem izobraževanju. V letu 2019 smo se odločili, da sodelujemo v programu Erasmus+ s projektom *Inkluzivna kultura: pot do knjižnice kot univerzalnega prostora*, v okviru katerega smo izvedli tri izobraževalne obiske pri sorodnih organizacijah v tujini (Srbija, Danska, Nizozemska), ki pri svojem delu uresničujejo univerzalno-inkluzivne prakse. Z izvajanjem mobilnosti želimo dodatno usposobiti sodelavce za delo s posebnimi skupinami odraslih, oblikovati ustrezne programe in vsebine ter vsem dostopen prostor. Izvedba tega projekta je financirana s strani Evropske komisije.

PETRA KOVIČ od leta 2005 aktivno sodeluje pri organizaciji mednarodnih strokovnih srečanj, ki jih Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto organizira v sodelovanju z Gradsko knjižnico »Ivan Goran Kovačić« iz Karlovca. Od leta 2006 je članica izvršnega odbora Sekcije za splošne knjižnice pri ZBDS. Leta 2012 se je udeležila študijskega obiska litvanskih splošnih knjižnic. V izobraževalnem programu INELI (International Network of Emerging Library Innovators) je sodelovala tri leta. Je vodja Službe za izposajo in delo z uporabniki.

**Knjižnica
slepih in slabovidnih**
Minke Skaberne

Osrednje območne knjižnice

**ZVEZA DRUŠTEV SLEPIH
IN SLABOVIDNIH SLOVENIJE**
1000 Ljubljana, Gronarjeva 2